

Bozzi: Verebes István

Tumbász Hédi felvétele

korholandónak, hogy az ügyvéd ragaszkodik a törvényekhez, és azon van, hogy érvényt szerezzen elvitathatatlan jogainak. A szentimentális, emberbaráti morál és a legitimitáshoz foggal-körömmel ragaszkodó „értelmes önzés” etikája kerül itt elmentérbe. Ami egy működőképes dráma alapjaként tökéletesen elfogadható lenne, ha egyrészt Bozzi, másrészt a vele ellenlábás oldal legalább a dadogásig jutna a színpadon. Nincs így: a többiek – Angelo, a gengszter, akit csak egy dolog éltet, hogy filmet forgasson a rablott pénzből (nem tiszta hülyeség vajon e motiváció?!), Julia, a csinosnak mondott drámai szende, Pietro, a darabban a rezonőr-narrátor szerepét ellátó, alig rezonáló cégtáblafestő – mind papírmásé figurák, akik még az operettvilágban megkívánt életerővel sem rendelkeznek. Ráadásul Bozzit meg is rágal-mazzák a librettisták, amennyiben ráfogják, hogy makacsul vonakodik kiadni a szomszédban lakó Julia örökségét. Ez a darab belső logikája szerint hazugság: Bozzi, a törvényesség fanatikusa képtelen lenne egy ennyire illegitim lépésre. Marad tehát a mese, de annak is a legrosszabb, hiszen semmiféle költészettel, szívmengető lírával nem rendelkező fajtája, no meg a megváltástörténet: a gyermeki szeretet érvényteleníti a Bozzit ért rontást. A kis Filippo pusziya feloldja az átkot: a kíméletlen ügyvéd nem csupán kutyaszőrét, de szőrös szívet is levedli egyidejűleg.

A szentimentális-morális-filantróp értelmezés mellett azonban adódhat egy másféle, kissé nyersebb interpretáció is. A színpad felett futó angol feliratokon egyszerre csak megjelent egy szó: „homeless”. Rec. megdermedt, aztán teoretikus képességeit igénybe véve fölolvastotta magát, és arra jutott, hogy e kifejezés akaratlan kibeszélése a darab egyik lehetséges értelmezésének. Hiszen a megátkozott, egykor sikeres ügyvédként regnáló, később kivert kutya-ként tengődő Bozzi nem más, mint szerencsétlenül lecsuszott egzisztencia, egy hajléktalan, akibe mindenki belerúghat, ha éppen arra szotytan kedve. Itt megnyílna a lehetőség a szövegek rejtettebb – mondjuk így –, mélyebb rétegeinek kibányászására. Ám ezt a ma színházilag igen termékenynek látszó értelmezést még csak jelzesszerűen sem ábrázolják a Bozzi megvalósítói. Igaz, ez meghaladná a dolog kereteit. A dolog pedig a felhőtlen szórakoztatás.

A Bozzi kiötlőit és színpadra hurcolóit a bemutatókor, 1976-ban feltehetően egyetlen dolog mozgatta, az ugyanis, hogy parádés szerepet kínáljanak Bozzi megformáló-

CSONT ANDRÁS

Állat az emberben

■ A KUTYA, AKIT BOZZI ÚRNAK HÍVTAK ■

A Bozzi úr egyike Békeffi István és Fényes Szabolcs legrosszabb darbjainak. A műfaji megjelölés – „édes-bús családi musical” – némi kigúvadt szemű töprengésre készítette Recenzenst, aki különösen a „családi” jelzót találta értelmezhetetlennek. Persze darabról alig beszélhetünk, a kiinduló szituáció – Bozzi, a gonosz ügyvéd és a neki kiszolgáltatott szegény honfitársak ellentéte – még csak elfogadható lenne, ám a többi szál, a mellékszerepek kidolgozása elmaradt, a szövegek egy teljes trehányág jeleit mutatja, a dalszövegeken semmi sem látszik G. Dénes György egyébkénti zsenialitásából, és Fényes Szabolcs mesés melodikus invencióját is csak egyetlen szám mutatja, a „Küldök néked egy nápolyi dalt”, de ezt eredetileg nem a Bozzihoz írta. Ha komolyabban a körmére nézünk a librettónak, akkor előtűnik, hogy még az alaphelyzet is felületesen oda van kenve: dr. Eduardo Bozzi megátkozott rosszasságát mintegy becsületszóra kell elhinnie a nézőnek, ebből ugyanis voltaképpen semmi sem jelenik meg. Hacsak azt nem tekintjük

jának, akit akkor történetesen Latinovits Zoltánnak hívtak, és aki akkoriban súlyos színészi-emberi válságban tengette életét. Most Verebes Istvánt láthatjuk ugyanebben a szerepben. Kétségtelen tény, hogy vannak úgynevezett egyszemélyes darabok, amikor a főszerep oly parádés, s az erre a főszerepre felkért, a mintegy a testére-lelkére irt szerepben föllépő színész oly jelentős, vagy az adott pillanatban oly népszerű és karizmatikus, hogy minden recenzensi finnyáskodás kényeskedésnek és bárgyú okoskodásnak bizonyul. Ha a színész ragyogót alkot szerepében, akkor tökéletesen igazolja az egyébként talán problematikus vállalkozást, akkor a többi közreműködő – néha persze fogcsikorgatva – elfogadja, hogy pusztán statiszták a sztárnak, akkor a sztárt illető siker sikeressé teszi a mellékszereplőket is, a darab hiányosságai érdektelenné válnak, és a felcsattanó tapsorkánban a produkció minden résztvevője üdvözl.

Ha azonban azt látjuk, hogy a darab egyszerűen nincs megrendezve, ha egyetlen poénon sem lehet nevetni, ha a táncosok nem kaptak megfelelően koreografált mozgássorokat, ha az énekes számokból semmit sem lehet érteni – így egy magyar nyelvű előadásban elengedhetetlen segítségünk az angol nyelvű vetített felirat lesz –, ha a világitás értelmezhetetlen, ha a járásek esetlegesen és funkciótlanok, ha az egész előadás tempótlan és stílustalan, ha a mégoly remek színészek is, mint Kézdy György vagy Rudolf Péter, rendezői értelmezés híján folyvást a nézhetetlen határán imbolyognak – akkor ideáltípusok esetében mindez nem más, mint szükségyszerű fogyatékhalmaz, mely arra hivatott, hogy még jobban a fénybe tolja a csodás és mindenkit lenyűgöző főszereplőt.

Am ha a feltétlenül asztalra pakolt főszár éppoly rossz, mint a körítés, akkor ez oly mértékben legyengíti a produkciót, hogy a végén a nézőnek belekáprikázik a szeme a hülyeség és a hányavetiség emez arcátlanul táltal csimborasszójába. És persze nyegleség, a közönség bámulatos lebecsülése és lenézése van e jelenség hátterében; vagy nem, inkább beszédes előterében. Amit Verebes István főszereplés címén művel, az egyszerűen gyalázat, ugyanakkor mai magyar szellemi állapotunk tökéletesen árulkodó tükre. Hiszen itt nem kevesebb történt, mint hogy egy valaha jelentékeny tehetségű színházi ember leadta magát szellemi értelemben nem létező, kereskedelmi nézettségű „sztárokhoz”, „tévés személyiségekhez”, és ezzel aztán végképp beadta a spirituális kulcsot. Hogy mennyire végzetesen és – legalábbis feltehetően – megreparálhatatlanul, az Rec. számára a december 25-i előadáson derült ki napnál világosabban. Hogy alig ismeri a szöveget, hogy énekelni-táncolni egyáltalán nem tud (a műsorfüzetben hihetetlenül öntetszorgó-ön-sajnáló, de persze önironikusnak szánt szavakat mond a fárasztó táncpróbákról, melyeken nyilvánvalóan semmit sem sikerült elsajátítania), hogy sem mozgása, sem intonációja nem felel meg semmiféle mércének – ez voltaképpen nem is meglepő ennek az immár „arccal a reklámbevételek felé” jelszó bűvöletében álló pályának a végén. De mégis arcpírító az a laza színjátszás címen végigvitt nyegleség, amit ez a nadrágrepedésig önelégült ember művel. És amikor látja, hogy nincs sikere, amikor tapasztalt színházi négy lábúként (ezúttal nem kutya, hanem róka!) tökéletesen érzékeli, hogy megbukott, hogy nagyképű flegmáskodását, a bejárópróbán sem elfogadható markírozását látva alig verődik össze néhány tenyér, akkor – a jól bevált magyar sértődöttség szerint – durcáskodni kezd, felemelt féllábbal mintegy lepisíli a közönséget és az egész nagy „gebaszt”, aztán vállvonogatva hátramegy a kasszához, miközben partnerei tanácstalanul találgathatják, hogy ez most a tapsrend ironikus kifordítása vagy valami idióta improvizáció. A néző pedig elfordítja fejét, és szégyelli magát; ám szégyene lassan dühbe csap át, amikor elolvassa a műsorfüzetnek csúfolt szórólapon azt az információt, hogy a december 1-jei bemutatót színházra állították: ...és akkor egy nyolc (!) tagból álló névsor következik. Mi ez, valami ostoba vicc, az élenjáró szovjet kollektív

vezetés dalszínházi formája?! – töpreng a ruhatári csata után Rec., és nem talál választ, csak még egy tény: e rendezői konzíliumhoz két rendezőasszisztens is társult. De hát tudjuk: egy átütően rossz produkcióhoz sok átgondolt tehetségtelenség szükséges.

A Budapesti Operettszínház ezzel az előadásszerű olvasópróbával eljutott évadja eddigi mélypontjára. A *Marica grófnő* sok tekintetben problematikus, de helyenként mégis igazi színházat hozó előadása, a *Funny Girl* még problematikusabb, de sok értéket is felmutató (Békés Pál fordítása, Margitai Ági és Molnár Piroska üde komédiázása) bemutatója után a Rec.-nek a *Bozzi úrtól* elakadt a lélegzete. Jobb helyeken az ilyen bukást egyszerűen leveszik a műsorról, hiába hörögnek a szponzorok, persze csak pianissimo, hiszen a fiaskó nekik sem érdekük. Na de akkor mi lesz a sikeres Verebessel?

FÉNYES SZABOLCS-BÉKEFFI ISTVÁN-G. DÉNES GYÖRGY: A KUTYA, AKIT BOZZI ÚRNAK HÍVTAK (Budapesti Operettszínház)

DÍSZLET: Kentaur. JELMEZ: Parádi Gabriella.

A DECEMBER 1-JEI BEMUTATÓT SZÍNPADRA ÁLLÍTOTTA: Rogács László, Kerényi Miklós Gábor, Duda Éva, Kállai István, Silló István, Böhm György, Németh Zoltán, Maklár László.

SZEREPLŐK: Verebes István, Rudolf Péter, Kékkovács Mara, Kézdy György, Szabó P. Szilveszter, Kishonti Ildikó, Papadimitriu Athina, Arányi Adrienn, Balogh Bodor Attila, Erdős Borcsa, Tallós Andrea.

ellenfény
kortárs tánc-és színházművészet

2002/2.

Legendás alakok, mai játékok

**Kárpáti Péter-bemutatók
(Nick Carter, Pájkás János, Harcsadal)**

Boszik Yvette: Dadaisták

Kritikák új előadásokról

www.ellenfeny.hu

Előfizetés:
Telefon/fax: 33-78-398
e-mail: eseli@axelero.hu

ELŐFIZETŐI FELHÍVÁS

Egy évre 3000 forintért fizethető elő a SZÍNHÁZ.

Előfizethető a Budapesti Postaigazgatóság kerületi ügyfélszolgálati irodáinál, a hírlapkézbesítőknél és a Hírlap-előfizetési Irodában (HELIR)
Budapest, VIII., Orczy tér 1. Levélcím: HELIR 1900 Budapest,
e-mail: hirapelofizetes@posta.hu; vidéken a postáknál és a kézbesítőknél.
Pénzforgalmi jelzőszám: 11991102-02102799-00000000,
illetve a SZÍNHÁZ szerkesztőségében
(1126 Budapest, Némethyölgői út 6. III. 2., tel.: 214-3770)
személyesen, valamint telefonon
vagy átutalással (10402166-21624669-00000000)